

Naczelne Dowództwo W. P.
(Sztab Generalny).

Poczta polowa Nr. 53. 29. listopada 1920 r.

ODDZIAŁ II.

Ew/G. Nr. 54288/II.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ.

w B e l w e d e r z e .

Przesyła się do wiadomości odpis ra-
portu Politycznego Nr.1. otrzymanego od
Szefa Oddziału II. Dow. Grupy Obr. Kraj. w
Wilnie z dnia 14.XI.20.

1 załącznik.

Za zgodność:

M. Z. Drukarski
pprot.

I. Zast. Szefa Sztabu
K U L I N S K I m.p.
Generał - pporucznik.

O t r z y m u j ą :

Adjutantura Generalna.
M.S. Wojsk. Oddz. II. Sztab.
M.S. Zagranicznych.

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA
L: Dz. 59317, dnia 2/11 1920 r.
załącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Wilno dn. 14. XI. 20.

R A P O R T P O L I T Y C Z N Y. Nr. 1.

KRAJ ZAJĘTY PRZEZ NA-SZE WOJSKA.

1/. Nastroje ludności.

Naogół ludność dobrze usposobiona jest względem władz.

Pomimo zniszczenia, wywołanego przemarszami licznych wojsk, włościanie chętnie dają wojsku żywność i paszę.

Nastrój jednak w większości wypadków jest niepewny. Ludzie boją się powrotu bolszewików i Litwinów, w który przeważnie wierzą.

2/. Nadużycia wojskowe:

Największym nieszczęściem dla ludności są nadużycia, rabunki i samowolne rekwizycje ze strony wojska, / zwłaszcza kawalerji /, wywołane głównie wadliwym funkcjonowaniem Intendentury. / Poszczególne oddziały np. / 3 dyw. 9. dyw., 1. dyw. górsk. / - rabują wskutek tego w niemoralny sposób, zabierają bydło, siano, owies, zboże. Za zabierane przedmioty nie płacą wcale, lub wydają bezwartościowe kwity, bez pieczęci i poważnego podpisu:

Pojedynczy żołnierze, czy to każdy z osobna, czy całymi oddziałami, włóczą się po wsiach i czynią bezprawia. Pod pozorem szukania podwód lub żywności, urządzają rewizje u włościan, rabując przy tej okazji nieraz rzeczy wcale nie podlegające rekwizycji. Nie wystarczają zapewnienia gospodarzy, że nie mogą oni dostarczyć żądanych przedmiotów, gdyż są zniszczeni przez wojska litewskie i bolszewickie. Żołnierz nie zwraca na to uwagi.

W brutalny nieraz sposób - zmusza do otwierania stodół i spichrzów i co gorsze nawet kufrów i spiżaren, gdzie szuka wiadomo czego, zabierając masło, jaja, mleko, ubranie, bieliznę i t.d.. Przy próbie oporu ze strony właściciela, zdarzają się wypadki takie, jak bicia i wyłamywanie zamków,

Cała ludność cywilna, na obszarach zajętych przez W.L.S. - żyje pod strachem, że lada chwila będą napadnięci przez żołnierzy - maroderów i ograbieni. Tak przed tygodniem we wsi Czarnobyle - gminy Landwarowskiej, żołnierz jeden przy robieniu zranił wystrzałem z karabinu gospodarza tej wsi.

Przybyli na ratunek sąsiedzi - związali opryszka i odprowadzili do miasteczka Landwarowa do Komendanta, gdzie nie tylko że nic nie wskórali, ale zostali jeszcze obwinieni o użycie siły przeciw wojsku i grożono pociągnięciem do odpowiedzialności. - Tego rodzaju postępowania niesłychanie zraża ludność, która uważa wojska nasze za okupantów.

Może to mieć poważne skutki w razie plebiscytu.

3/. Stosunek ludności względem sytuacji obecnej:

Pojęcie - "Litwa Srodkowa" jest naogół niepopularna, ludzie nie rozumieją go, oświadczając, iż chcą do Polski: przyczyną tego: utożsamianie pojęcia o "Litwie" z regimem Kowieńskim.

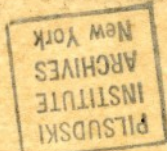
Po rozmowie jednak, każdy prawie się zgadza, że pragnie do Polski; rozumie jednak, że z Litwą trzeba żyć w zgodzie i dobrzeby było połączyć ją z Polską.

Swiadomi twierdzą, że wojska nasze powinny iść naprzód, ponieważ:

- 1/. w związku z zajmowaniem nowych terenów - polepszyłyby się warunki aprowizacyjne i ustałyby grabieże ze strony wojska.
- 2/. Zmusiłoby to Litwinów do ustępstw i ewentualnie do zgody.

Pobór jest naogół popularny. Ludność woli go od ochotniczego werbunku. Stosunek do rządu - zależy całkowicie od zachowania się wojska. Wieśniacy są przeważnie narodowo nie-uświadomieni /pojęcie: "tutejszy"/. Popularnym może być..... tylko taki rząd, który da porządek, chleb i nie dopuści do nadużyć.

4/. Propaganda polska:

4/. Propaganda polska:

Propaganda własna naogół dopiero się rozwija. Czynna jest częściowo "Straż Kresowa" i b.Org.Strzelców Nadn.

Kolportarz jeszcze nie został zorganizowany, wobec braku środków i ludzi. Narazie kolportowane są wśród wojska "Słowo Żołnierskie" /1.000 egz. dziennie / i "Gazeta Krajowa" /500 egz. dziennie /. W najbliższej przyszłości - kolportarz gazet, będzie znacznie powiększony.

Rozrzucano z aeroplanu 24.000 odezw w językach polskim i litewskim, wyjaśniających ludności Litwy Kowieńskiej istotę kroku wojsk gen.Żeligowskiego.

5/. Propaganda wroga:
-----

a/. Litwini - rozrzucają liczne odezwy i broszury wśród wojska i ludności,

Myśl przewodnia:

Obywatele ziemscy z Litwy, by ratować swe majątki, prowadzą na Litwę wojska polskie, chcąc lud pracujący litewski ujarzmić i przywrócić "pańszczyznę".

Pomaga im - spolszczona inteligencja miejsca, która otrzymała za to wysokie stanowiska, i kupiectwo polskie, chcąc uzyskać dobry rynek zbytu dla swych towarów. Obowiązkiem każdego "syna Litwy" jest chwytać za broń, by najeźdźców Polaków wypędzić.

b/. Bolszewicy naogół, przycichli. Od czasu do czasu zjawiają się atoli ich szablonowe odezwy. W Wilnie - prądy bolszewickie nurtują "Centralę Związków Zawodowych" i organ "Pochodnia". Naogół, po wsiach włączają się liczni agitatorzy obu typów.

6/. Nastroje w wojsku:

< Nastrój w wojsku naogół - zły. Główna przyczyna tego - zła zaopatrzenie >

Żołnierze z Królestwa - uważają rolę swoją za skończoną.

Wobec wiadomości o demobilizacji chcą wracać do domu.- Przygnębiające działa na żołnierza wiadomość o licznych oddziałach niemieckich, walczących po stronie litewskiej.

← Panuje ogólne niezadowolenie z powodu zastoju w operacjach na froncie →

7/. Zjawiska niepożądane.

Za produkty - ludność żąda ceny dowolne, zazwyczaj przekraczające ceny z czasów litewskich,- Konieczne uregulowanie tej sprawy. Należy zwrócić uwagę na działalność Litwinów, skupiających się przeważnie przy parafjach i uprawiających szpiegostwo i agitację. W wielu miejscach pozostawiono na stanowiskach urzędników z czasów litewskich i bolszewickich, usposobionych jaskrawie anty-polsko.

8/. Wnioski.

W celu uporządkowania stosunków, należy w pierwszym rzędzie:

- 1/. przeciąć nadużycia wojskowe.
- 2/. Sparaliżować działalność księży Litwinów, oraz agitatorów litewskich i bolszewickich.
- 3/. Rozwinąć propagandę i kolportaż wśród ludności i wojska.

/-/ M.K o ś c i a ł k o w s k i
Major i Szef Oddziału II.

Za zgodność odpisu: